

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.II.922/2013/11.sz.

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2014. május 12. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

ítéletet:

A különösen nagy értékre elkövetett gazdaság bűntett miatt vádlott ellen indított büntetőügyben a Nyíregyházi Törvényszék 2013. október 28. napján kihirdetett 1.B.292/2013/4.számú ítéletét megváltoztatja.

A vádlott cselekményét gazdaság bűntettének minősíti (Btk. 379. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés a) pont).

A szabadságvesztés tartamát 2 (kettő) évre enyhíti és a büntetés végrehajtását 5 (öt) évi próbaidőre felfüggeszti.

A közügyektől eltiltást mellőzi.

Egyekben az első fokú ítéletet helybenhagyja.

Indokolás:

A Nyíregyházi Törvényszék első fokú határozatával vádlottat a 2012. évi C. törvény (továbbiakban Btk.) alkalmazásával költségvetési csalás bűntette (Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés a) pont) miatt 3 év börtönbüntetésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte, megállapítva, hogy a vádlott a börtönbüntetés kétharmad részének letöltése után bocsátható feltételes szabadságra. A szabadságvesztésbe beszámította a vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt. Az eljárás során lefoglalt dohányárut, pótkocsit, valamint mobiltelefont a SIM kártyájával elkobozta és kötelezte a vádlottat 303.314 Ft bűnügyi költség viselésére.

Az ítélet ellen egyrészt az ügyész jelentett be fellebbezést a vádlott terhére, a büntetés súlyosítása, a szabadságvesztés tartamának felemelése érdekében. Jogorvoslatát írásban részletesen indokolta (5.sz.törvényszéki irat), melyben kifejtette, hogy a vádlott terhére rótt bűncselekmény két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, a büntetés kiszabásakor a büntetési tétel középmértéke az irányadó, mely jelen esetben öt év. A középmértéktől az alsó határ felé eső eltérés nem indokolt, a háromévi büntetés túl enyhe, nem alkalmas a büntetési célok elérésére, lényeges súlyosítása szükséges, ezért az

első fokú ítélet megváltoztatására és a szabadságvesztés mértékének felemelésére tett indítványt.

Másrészt a vádlott és a védő a büntetés enyhítése, a szabadságvesztés tartamának csökkentése és a büntetés próbaidőre történő felfüggesztése végett éltek jogorvoslattal. A védő a fellebbezést írásban részletesen indokolta (1. sz. másodfokú irat melléklete). Az ügyben megállapított tényállást és minősítést nem vitatva a szabadságvesztés tartamának csökkentését és próbaidőre történő felfüggesztését kérte. Kifejtette, hogy a vádlott súlyos depressziós megbetegedésben és kardiológiai megbetegedésben is szenved, relatíve idősebb életkorúnak minősül. Az értékelhető enyhítő körülmények olyan nyomatékúak, melyek lehetőséget nyújtanak feltételes elítélés alkalmazására.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.563/2013/1-II. számú átiratában a súlyosításra irányuló ügyészi fellebbezést fenntartotta. Álláspontja szerint az ítéleti tényállás szűk körben megalapozatlan, mert helyesen a kiskereskedelmi forgalmi értéket megállapítva az elkövetési érték 74.695.518 Ft. A részleges megalapozatlanság a másodfokú eljárásban az iratok tartalma alapján orvosolható. Kifejtette továbbá, hogy a vádlott cselekménye helyesen nem költségvetési csalásként, hanem a Btk. 396. § (6) bekezdés figyelembe vételével az (1) bekezdés a) pontja és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő különösen nagy értékre elkövetett gazdaságként értékelendő az elbíráláskor hatályos törvénynek megfelelően. Erre tekintettel a védelmi fellebbezést alaptalannak ítélve az első fokú ítélet megváltoztatását, a minősítés módosítását és a büntetés súlyosítását indítványozta.

A nyilvános ülésen az ügyész az átiratában foglaltakat fenntartotta. A védő az enyhítést célzó fellebbezését szintén fenntartotta, indítványt tett azonban megalapozatlanságra hivatkozva a lefoglalt dohányárú értékének pontosítása érdekében bizonyításra, valamint a vádlott egészségi állapotát érintően orvosszakértő kirendelésére. A vádlott megbánását hangoztatta.

Az ügyészi fellebbezés részben, a minősítés kapcsán, a védelmi jogorvoslat az enyhítésre irányulóan alapos.

A bejelentett perorvoslatok folytán az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be. 348. § (1) bekezdése alapján teljes terjedelemben felülbírálta. A törvényben előírt teljes revízió keretében a fellebbezések okára és céljára tekintet nélkül bírálta felül a tényállás megalapozottságát, a bűnösség megállapítását, a bűncselekmények minősítését és a büntetés kiszabását is.

A felülbírálat során megállapította, hogy a törvényszék a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok megtartásával folytatta le. Nem vétett sem feltétlen, sem olyan jellegű relatív perjogi hibát, amely a bizonyítás törvényességét érintené, vagy az érdemi felülbírálatot kizárná. Ilyen eljárási szabálysértésre a fellebbezők sem hivatkoztak.

Az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett és alapvetően megalapozott tényállást állapított meg, mely csak az elkövetési érték tekintetében volt helyesbítendő.

Az ítélet tábla a tényállást a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontja alapján az alábbiak szerint helyesbíti.

- Az 59 éves vádlott szívbetegségben szenved, korábban anginás panaszai voltak, gyógyszeres kezelésben részesül, emellett coronaria intervenciót végeztek rajta.
- A vádlott által megszerzett dohányárú értéke összesen 74.695.518 Ft.
- A vádlottat a jelen ügyben lefoglalt dohányárúval kapcsolatban a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Észak-alföldi Regionális Bűnügyi Igazgatóság Kiemelt Ügyek Osztálya a 2012. május 2-án jogerőre emelkedett határozatával 90.8015.468 Ft jövedéki bírság megfizetésére kötelezte. A bírságot az eljárásban mérsékeltek, azt a vádlott részben megfizette.

A tényállást az ítélet tábla a nyomozási irat 103. és 105. számú, valamint a 107. lapszám alatt csatolt érték-megállapító okiratok alapján helyesbítette. A másodfokú bíróság egyetértett a főügyességgel, hogy az aggálymentes okirati bizonyítékok alapján a követett gyakorlatnak megfelelően a vagyon elleni bűncselekménynél a kiskereskedelmi ár képezi az elkövetési érték alapját. A vádlott egészségi állapotára vonatkozó kiegészítés pedig a 8. számú bírósági iraton, a jövedéki bírsággal kapcsolatban pedig a nyomozási irat 121. lapszám alatt csatolt okiraton alapul.

A helyesbítéssel a tényállás teljes mértékben megalapozottá vált és a Be. 352. § (2) bekezdésének megfelelően a másodfokú ítélezés alapját képezte.

Az elsőfokú bíróság az ügy helyes eldöntése szempontjából lényeges bizonyítékokat beszerezte és azokat logikusan, az iratok tartalma szerint, helyesen értékelte. Számba vette a vádlott vallomását, a cselekményről közvetlenül információt szerző hivatalos személyek, tanúvallomását, valamint a releváns okirati bizonyítékokat is, melyek zárt kört alkotva kétséget kizáróan bizonyították a vádban foglalt tényállást.

Az ítélet tábla nem találta alaposnak a másodfokú eljárásban előterjesztett védelmi bizonyítási indítványt. A vádlott egészségi állapotára nézve a lényeges okiratok rendelkezésre állnak, másfelől nem került sor végrehajtandó büntetés alkalmazására, így irreleváns a börtöntűző képességre a bizonyítás. A helyesbítéssel az elkövetési érték megállapítása is megalapozott, e körben megkeresésre, vagy szakértői bizonyításra ezért az ítélet tábla nem látott alapot. Bizonyításnak csak a megalapozatlanság orvoslása érdekében van helye, megalapozatlanság azonban a kisebb hibák korrigálása után már nem áll fenn.

A bűnösség, a cselekmény jogi minősítése és a joghátrány felülbírálata előtt az ítélet tábla elsődlegesen rögzíti, hogy az ügyben a Btk. 2. §-ában foglaltakra figyelemmel az elbíráláskor hatályos büntető törvényt kell alkalmazni. A cselekmény elkövetése után ugyanis 2013. július 1-jén hatályba lépett a 2012. évi C. törvénybe foglalt új büntető anyagi jogi kódex (továbbiakban Btk.). Az ítélet táblának elsődlegesen ezért vizsgálnia

kell, hogy az elbíráláskor hatályos büntető törvényt, vagy az 1978. évi IV. törvényt (régii Btk.) kell-e alkalmazni (BH2005.377). A büntető törvénynek az időbeli hatályra vonatkozó előírásai szerint főszabályként a bűncselekményt az elkövetése idején hatályban lévő törvény szerint kell elbírálni. Kivételt jelent, ha a cselekmény elbíráláskor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, mert ezen esetekben az új büntető törvény alkalmazásának van helye.

Jelen ügyben megállapítható, hogy a vádbeli bűncselekmény büntetendősége nem szűnt meg az új törvényben és az elkövetési értékre vonatkozó szabályok sem változtak úgy, hogy az kihatással lenne a különösen nagy értékre, ezáltal a cselekmény minősítésére. Mindkét törvényben, akár a költségvetés sérelmére, akár vagyoni viszonyokat sértő bűncselekmény kerül megállapításra, a büntetési tétel is egyező, két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés. A régi és az új törvény is tartalmazza a középértékes büntetéskiszabásra vonatkozó előírást. Ugyanakkor az elbíráláskor hatályos Btk. a feltételes szabadságra vonatkozó szabályok enyhülése folytán mégis enyhébb elbírálást tesz lehetővé. A Btk. 38. § (2) bekezdése alapján, ugyanis ha a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége nem kizárt, annak legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének, de legkevesebb három hónapnak a kitöltését követő nap, szemben az 1978. évi IV. törvény 47. § (2) bekezdésével, mely szerint az irányadó börtön fokozatnál a büntetés háromnegyed részének letöltése után nyílt meg a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége. A Kúria 4/2013. (X.14.) BK véleménye szerint határozott tartamú szabadságvesztés esetén a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi, törvény erejénél fogva kötelező időpontjára vonatkozó rendelkezés a 2012. évi C. törvény (Btk.) 2. § (1) - (2) bekezdése szerinti elbírálás fogalmába tartozik. Megváltozása ekként alapot ad - enyhébb elbírálás címén - a módosító törvény alkalmazására. A kúriai iránymutatásnak megfelelően így, eltérően a bírói gyakorlatban is megjelenő dogmatikai állásponttól (Nyíregyházi Törvényszék 2.B.876/2012/19.), a feltételes szabadságról szóló rendelkezés nem kizárólag olyan végrehajtási kérdés, mely kívül esik a büntetéskiszabáson. E jogi állásponttal szemben jogtudományi és dogmatikai érvek ugyan felhozhatók, de az ítéletábra megítélése szerint a jogegység érdekében a Kúria iránymutatását ellenkező, kötelező erejű norma meghozataláig követni kell (Debreceni Ítéletábra Bf.II.871/2013/8.). A kifejtettek miatt a másodfokú bíróság az új törvényt enyhébbnek ítélte és ezért azt alkalmazta, egyetértve az elsőfokú bíróság és az ügyészség indokaival.

Az elsőfokú bíróság törvényesen vont következtetést a vádlott bűnösségére, a cselekmény jogi minősítése azonban téves, mert az elbírált terhelti cselekvőséget nem költségvetési csalásnak, hanem orgazdaságnak kell minősíteni. A Btk. 379. § (1) bekezdés a) pontja értelmében, aki a költségvetési csalásból származó vámellenőrzés alól elvont nem közösségi árut megszerez, orgazdaságot követ el.

A vádlott által megszerzett elkövetési tárgyakat a vámellenőrzés alól elvonták s nem vitásan a költségvetés sérelmére elkövetett cselekményből származnak. Töretlen azonban abban a bírói gyakorlat, hogy ilyen esetben az orgazdaság speciális a költségvetési csaláshoz képest, az alaki halmazat látszólagos, és a vádlott terhére a vagyon elleni bűncselekményt kell megállapítani. E körben utal rá az ítéletábra, hogy az orgazdaság az alapcselekménnyel a követett ítélezés szerint nem állhat halmazatban. (Magyar Büntetőjog Kommentár a Gyakorlat számára Harmadik Kiadás (szerk. Dr. Kónya István)

1426-1428. o.). A kifejtettek miatt ezért az ítélőtábla az ügyészi érvelést osztva, a vádlott cselekményét az elkövetési értékhez igazodóan (Btk. 459. § (6) bekezdés d) pont) a Btk. 379. § (1) bekezdés a) pontja és az (5) bekezdés a) pontja szerint különösen nagy értékre elkövetett gazdaság bűntettének minősítette.

A törvényszék a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket feltárta, azonban a vádlott javára szóló enyhítő tényezőknek nem tulajdonított megfelelő nyomatékot, ezáltal túl szigorú büntetést szabott ki. Nagyobb súllyal értékelendő a vádlotti beismerés, megbánás, valamint megromlott egészségi állapota és nem hagyható figyelmen kívül teljesen a relatíve idősebb életkora is. E szempontokra tekintettel a másodfokú bíróság a védelmi fellebbezést alaposnak találva a szabadságvesztés mértékét 2 évre enyhítette. Lehetőséget látott egyben a Btk. 86. § (1) és (2) bekezdése alapján feltételes elítélés alkalmazására, azaz a büntetés végrehajtásának próbaidőre felfüggesztésére, figyelembe véve a Kúria BK 55 véleményének II. pontjában foglaltakat. A vádlott ugyan egy esetben volt már büntetve, de más jellegű, közlekedési bűncselekmény miatt. Egészségi állapota megromlott, rokkantnyugdíjas, közel hatvanéves. Életvezetése nem tekinthető kifogásolhatónak, másrészt a bűncselekmény jellege sem zárja ki a felfüggesztést. A büntetés ilyen formában már tett arányos, alkalmas a Btk. 79. §-ában írt büntetéskiszabási célok elérésére és összhangban áll a Btk. 80. § (1), (2) bekezdésében megfogalmazott büntetéskiszabási elvekkel is.

A törvényi előfeltételek hiányában a másodfokú bíróság a feltételes elítélésre tekintettel a közügyektől eltiltás mellékbüntetését mellőzte.

Az enyhítés indokoltsága folytán értelemszerűen a büntetés súlyosítására irányuló ügyészi fellebbezés nem volt alapos.

Az ítélet egyéb, a beszámításra, a lefoglalt bűnjelek elkobzására és a bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezései törvényesek.

A vagyoneklobzásnak ugyan a Btk. 74. § (1) bekezdés a) pontjában írt előfeltételei ugyan fennállni látszanak, azonban hangsúlyos, hogy a tényállásban írtak szerint a vádlottat jelentős összegű jövedéki bírság megfizetésére kötelezték. A vagyoni jellegű joghátrány alkalmazására ilyen körülmények mellett, mert az méltánytalan lenne s a kétszeres értékelés tilalmába is ütközne, a büntetőügyben nem kerülhetett sor (I.BH2000.479., BH2013.292., BH2013.172.)

Mindezekre figyelemmel a Debreceni Ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét a szükséges részben a Be. 372. § (1) bekezdés alapján megváltoztatta, míg helytálló rendelkezéseit a Be. 371. § (1) bekezdés alkalmazásával helybenhagyta.

Debrecen, 2014. május 12.

Dr. Elek Balázs sk.

Dr. Háger Tamás sk.. Gömöri Olivér sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

ZÁRADÉK: A Nyíregyházi Törvényszék 1.B.292/2013/4. számú ítélete a másodfokú határozatban írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett és a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés kivételével végrehajthatóvá vált.

Debrecen, 2014. május 12.

Dr. Elek Balázs sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Kiadó.